

***Jelentés a bérek alakulásáról Európában 2017-2018-ban –
Europäischer Tarifbericht des WSI – 2017/2018***

Wirtschaft- und Sozialwissenschaftliches Institut (WSI)
der Hans-Böckler-Stiftung
WSI-Mitteilungen 5/2018, Seiten 401–412

Kulcsszavak: szociálpolitika, foglalkoztatáspolitikai, bérpolitika, Európai Unió

Forrás Internet-helye:

https://www.boeckler.de/wsi-mitteilungen_116197_116209.htm ;

Az összes jelentés 2001/2002. óta:

https://www.boeckler.de/wsi-tarifarchiv_7053.htm

A konjunktúra felélénkülése az erőteljesebb bérnövekedésben is tükröződik. A reálbérek az Európai Unióban a kedvező árfejlődés folytán 2017-ben 0,4%-kal növekedtek és ezt 2018-ban 1,0%-os növekedés követi. A bérekről szóló jelentés fókuszában a bérpolitika elosztási effektusai állnak, amelyek rávilágítanak a bérkülönbségek szerepére a társadalmi egyenlőtlenség dinamikájában. Ahhoz, hogy Európát sikerüljön fenntartható növekedési pályára állítani és az egyenlőtlenséget leküzdeni, elengedhetetlen a munkaerőpiaci intézmények megerősítése és a bérek tarifamegállapodásokban való rögzítésének kiterjesztése.

3. 2. A tarifaszerveződések szerinti bérek alakulása egyes európai országokban

Egységes adatforrások hiányában az európai bérhelyzet elemzése nem harmonizált nemzeti adatbázisokon alapul, amelyeket az egyes országokban a nemzeti statisztikai hivatalok vagy a munkaügyi minisztériumok adminisztrálnak, másrészt pedig csak bizonyos országokból állnak rendelkezésre. A különböző nemzeti béradatbankok adatait a *Eurofound* béradatbankja összesíti, amelyhez 14 EU-tagállam csatlakozott.

2017-ban a szakszervezeteknek elsősorban egyes kelet-európai országokban – Szlovákiában (4,5%) és Csehországban (3,5%) – sikerült jelentős béremelést elérniük. A tarifaszerveződések szerinti béremelések Portugáliában (2,6%), Németországban és Nagy-Britanniában (2,4%), Svédországban (2,2%) és Máltán (2,1%) is meghaladták a 2%-ot. Jóval alacsonyabb bérnövekedésre került sor Hollandiában és Ausztriában (1,5%), Franciaországban és Spanyolországban (1,4%), valamint Belgiumban (1,1%). A sereghajtók: Olaszország (0,7%) és Finnország, ahol a nominálbér 0,3%-os csökkenése következett be. A finn szakszervezetek 2016-ban háromoldalú „versenypaktumban” állapodtak meg a munkaadókkal és a finn kormánnyal, amelyben 2017 végéig általános bérstopot rendeltek el.

A tarifaszervezők szerinti bérek áráktól megtisztított alakulása 2017-ben: a reálbérek Szlovákiában 3,1%-kal, Csehországban 1,1%-kal, Portugáliában 1%-kal, Németországban 0,7%-kal növekedtek. A 14 vizsgált EU-tagállam közül hétben reálbércsökkenést regisztráltak. A csökkenés Belgiumban és Finnországban (1,1%) volt a legerőteljesebb.

A 14 figyelembevett ország között a hosszútávú fejlődés tekintetében jelentős különbségek tapasztalhatók. A tarifaszervezők szerinti bérek 2010 és 2017 között Szlovákiában növekedtek a legnagyobb mértékben (+16,8%). Hasonlóan erőteljes reálbérnövekedés következett be Csehországban (+9,6%), Svédországban (+9,4%) és Németországban (+9,0%). Az elmúlt évtizedben a vizsgált országok felében erőteljes reálbércsökkenésre került sor, azaz 2017-ben ezekben az országokban a reálbér értéke alacsonyabb volt mint 2010-ben. A csökkenés Finnországban (-2,8%), Belgiumban (-2,0%) és Nagy-Britanniában (-1,5%) volt a legerőteljesebb.

4. A ténylegesen kifizetett bérek alakulása

A ténylegesen kifizetett bérek helyzetéről szóló adatok az **Európai Bizottság AMECO-adatbázisából** (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/macro-economic-database-ameco/ameco-database_en) származnak. Az effektív nominálbérek növekedése felgyorsult: 2015: 1,3%, 2016: 1,8%, 2017: 2,1%. Az Európai Bizottság várakozásai szerint a bérnövekedés 2018.-ban erőteljesebb lesz és eléri a 2,8%-ot.

A bérszint az elmúlt években egyes kelet-európai országokban növekedett gyorsabb ütemben. Romániában 16%-kal, Észtországban, Lettországban, Litvániában, Bulgáriában, Csehországban és Magyarországon 5-10%-kal. A nominálbér növekedése Nagy-Britanniában és Írországban (2,9%), Luxemburgban (2,8%) és Németországban (2,6%) is magas volt. Ezzel szemben a nominálbér Finnországban és Horvátországban csökkent (1,1%). Az Európai Bizottság előrejelzése szerint a nominálbérek növekedése a 28 EU-tagállam közül 22-ben 2018-ban is gyorsulni fog.

A tényleges reálbérnövekedés az előző évekhez képest alacsonyabb volt. Az átlagos növekedés az EU-ban 2017-ben 0,4%, 2015-ben 1,3%, 2016-ban 1,5% volt. 2017-ben 24 tagállam közül kilencben csökkent: Horvátországban 2,4%-kal, Finnországban és Spanyolországban 1,9%-kal, Görögországban és Olaszországban 1,0%-kal, Ausztriában 0,6%-kal, Belgiumban 0,5%-kal, Portugáliában 0,4%-kal, Máltán 0,1%-kal. A többi észak-nyugati és dél-európai országban a növekedési ráta 0,1% (Spanyolország) és 0,9% (Németország) között mozgott. Az Európai Bizottság 2018-ban 1%-os átlagos reálbérnövekedéssel számol.